

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง : การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
วัดป่าสัก

ผู้ศึกษา : ว่าที่ ร้อยตรีถนอม ทาคำแปง

ปีที่พิมพ์ : 2557

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดป่าสัก 2) เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดป่าสัก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู-บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sample) ดังนี้ ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนวัดป่าสัก จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดป่าสัก จำนวน 9 คน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนวัดป่าสัก จำนวน 24 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 42 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้าน ตามแบบการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านนโยบาย มีการกำหนดนโยบายน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี องค์ประกอบด้านวิชาการ มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านงบประมาณมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านบริหารทั่วไป มีการบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น องค์ประกอบด้านการบูรณาการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนองค์ประกอบด้านกิจกรรมผู้เรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 5) ด้าน ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสถานศึกษา องค์ประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของความพอเพียง องค์ประกอบด้านบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทุกด้าน โดยวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) เสนอในรูปแบบการบรรยายเป็นความเรียง

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดป่าสัก ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามขอบข่ายงานทั้ง 5 ด้าน ในด้านสภาพและปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1 การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของโรงเรียนวัดป่าสัก พบว่า ในภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด ในทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จของสถานศึกษาและด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกระดับชั้น คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่ส่งเสริมการเป็นอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีแผนงาน/โครงการ/ แนวแนว และระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมแนะแนวให้

ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมผู้เรียนให้อยู่อย่างพอเพียง จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแผนงาน/โครงการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่โรงเรียน มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดได้แก่ มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดการประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษา ดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่โรงเรียน มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดได้แก่ คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังกัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และบุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา นำผลการติดตามมาพัฒนา

นโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอน ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นำผลการติดตามไปพัฒนาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

1.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดป่าสัก พบว่า

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่าโรงเรียน ขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับงบประมาณ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ให้มีการวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ด้วยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตรวจสอบการใช้งบประมาณ โดยการสรุปโครงการ พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนา ปัญหา การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน ครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในขาดความรู้ความเข้าใจใน การจัดการความเสี่ยงและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาน้อย ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรแสวงหาความรู้และประสบการณ์ในวางแผนและการดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบควบคุมภายใน การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาการศึกษาให้สาธารณชนรับทราบ และโรงเรียนควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ และร่วมภาคภูมิใจ

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนมีปัญหา การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนน้อย นโยบายการขับเคลื่อนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ชัดเจนไม่นำไปปฏิบัติจริง ข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหา คือ ให้กำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานวิชาการและสร้างความตระหนักกับบุคลากรให้มีส่วนร่วม รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบการนิเทศติดตามที่หลากหลายเน้น กลยัตยมิตร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม นำไปใช้ได้จริง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยและจัดทำโครงการพัฒนาไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา รวมถึงการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าโรงเรียนมีปัญหา ความชัดเจนในการนิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคือ กำหนดการนิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ แน่นนอน ชัดเจน

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนมีปัญหาในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและเป็นระบบ รวมทั้งจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมและจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ของสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนมีปัญหาค่าของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน ข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหา คือควรเน้นย้ำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน